

****Weidebeekjuffer:** vleugels smaller dan bij Bosbeek. **Man:** achterlicht (grijs)wit.

Vrouw: vleugels groen/groenbruin→iets doorzichtig, ptero+ruim 1 keer tot vleugeltop.

****Bosbeekjuffer:** vleugels breder dan bij Weidebeek. **Man:** achterlicht donkerrood.

Vrouw: vleugels bruin/bruingroen→weinig doorzichtig, ptero+2 keer tot vleugeltop.

****Houtpantserjuffer:** ptero licht, heupschild+zijkant halsschild groen, schouderaadstreep? borststuk groen→komt tot de zijnaad+schiereilandje. **Man:** aanhangsels licht→punt donker→onderste kort. **Vrouw:** eilegding (iets) bolvormig, grote tandjes.

****Gewone pantserjuffer:** ptero donker, heupschild groen eilandje+zijkant halsschild licht?, schouderaadstreep soms?/vaak?, borststuk groen→komt niet tot de zijnaad, meer geel zij dan bij Tang. **Man:** blauwe berijping S1, S2 meestal volledig of (krom), S8→soms zwak, S9+10, aanhangsels donker→onderste lang en recht. **Vrouw:** S9+10 donkere→tekening smaller dan bij Tang, legapparaat hooguit tot einde S10, vlekken S1→driehoekig

****Tangpantserjuffer:** ptero donker→(wit gezoomd), heupschild+zijkant halsschild groen, schouderaadstreep ontbreekt, borststuk groen→komt tot de zijnaad+schiereilandje?, meer groen zij dan bij Gewone, zijvlekje S1?. **Man:** blauwe berijping S1, S2 ongeveer 2/3→(recht)→helder, S8 meestal, S9+10, aanhangsels donker→onderste lang en lepeltje.

Vrouw: S9+10 donkere tekening→breder dan bij Gewone, fors eilegding, legapparaat reikt tot voorbij S10, vlekken S1→vierkant.

****Tengere pantserjuffer:** ptero bruin→wit gezoomd, onderzijde achterhoofd geel, heupschild groen+zijkant halsschild licht+(dun) streepje groen, schouderaadstreep smal, borststuk groen→komt tot de zijnaad, meer groen zij dan bij Zwervende, donker zijvlekje S1 **Man:** berijping alleen S9+10, aanhangsels (donker)→onderste halfkort en recht.

Vrouw: S9+10 donkere tekening→breder dan bij Zwervende.

****Zwervende pantserjuffer:** ptero tweekleurig, onderzijde achterhoofd geel, heupschild groen eilandje+zijkant halsschild licht?, schouderaadstreep breed, borststuk groen→komt niet tot de zijnaad, meer geel zij dan bij Tengere.

Man: berijping alleen S10, aanhangsels licht→onderste halfkort→wijken uiteen.

Vrouw: S9 donkere tekening en S10 vrij licht→smaller dan bij Tengere.

****Bruine winterjuffer:** ptero bruin+lang, figuren achterlijf torpedovormig, donkere rugstreep→onderzijde rechte rand, vleugels in rust→langs 1 zijde, voorjaar→bovenop ogen blauw.

****Noordse winterjuffer:** ptero bruin+lang, figuren achterlijf torpedovormig, donkere rugstreep onderzijde uitstulping, vleugels in rust→langs 1 zijde, voorjaar→bovenop ogen blauw.

****Lantaarntje:** ptero tweekleurig→even groot, zwarte rugstreep breder dan bij Grasjuffer.

Man: top S2→breder, S8 en onderzijde S7+9 blauw. **Vrouw:** 1:violacea→violet, zwarte→schouderaadstreep, S8 blauw, wordt→vorm typica of infuscans. 2:typica→blauw, zwarte→schouderaadstreep, S8 blauw. 3:infuscans→groenig, zwarte schouderaadstreep, S8 bruin 4:rufescens→roze tot oranje, geen schouderaadstreep, S8 blauw, na circa 8 dg vorm→5:infuscans-obsoleta→bruinig-oranje, geen schouderaadstreep, S8 bruin.

****Tengere grasjuffer:** ptero tweekleurig→voorvleugel 2x zo groot als achtervleugel, zwarte rugstreep smaller dan bij Lantaarntje. **Man:** S8 laatste deel en S9 geheel blauw.

Vrouw: vers→S1+2 en voorste gedeelte S3 oranje, achterlijf→bovenkant geheel zwart.

****Azuurwaterjuffer:** schouderstreep normaal→smaller dan -naadstreep, zij 2 streepjes.

Man: achterrandschild zwak gelobt, S2 U-vorm tekening, zwarte tekening achterlijf→S3-5 is gelijk→+/- 1/5 v/h segment, zwart S6→variabel, S8+9 blauw, lange zijspitsen.

Vrouw: achterrandschild zwak gelobt→puntig, S2 bokaal loopt altijd tot bovenrand. 1:donkere vorm→achterlijf donker. 2:lichte vorm→achterlijf minder blauw dan bij Variabele S3-7 hebben 3 spitsen (spitsen +/- even lang).

****Variabele waterjuffer:** schouderstreep meestal onderbroken (uitroepteken)→smaller dan -naadstreep, zij 2 streepjes. **Man:** achterrandschild sterk gelobt, S2 Y-vorm tekening, zwarte tekening achterlijf S3-6 is variabel, zwart S5→altijd meer dan op S3-4, S8+9 blauw, lange zijspitsen. **Vrouw:** achterrandschild sterk gelobt, S2 bokaal loopt meestal niet→tot bovenrand. 1:lichte vorm→achterlijf meer blauw dan bij Azuur, S3-7 hebben 3 spitsen (zijspitsen het langst) met variatie op S8. 2:donkere vorm→achterlijf donker. 3:donkere vorm→achterlijf donker met variatie op S8→blauw met zwart figuurtje.

****Watersnuffel:** schouderstreep normaal→ten minste even breed als -naadstreep, zij 1 streepje. **Man:** S2 paddenstoel tekening, zwarte tekening achterlijf→S3-5 zwarte vlakjes→+/- 1/4 v/h segment, zwart S6→+/- helft v/h segment, S8+9 blauw, geen zijspitsen. **Vrouw:** achterlijf donker→torpedo-achtige figuren (bommetjes), stekel S8

****Donkere waterjuffer:** achterlijf donker met opvallend blauwe tekening basis en uiteinde, voorzijde S3 licht. **Man:** schouderstreep afwezig of gereduceerd, S2 zwarte basisvlek en meestal 2 losse zijstreepjes, achterlijf→voorzijde S3+9 en geheel S8 licht, onderaan S9→zwart bekervormig figuurtje, onderste aanhangsels zeer lang. **Vrouw:** schouderstreep→normaal, S2 zwarte toegespitste vlek, S8 licht→onderaan zwart kuilvormig figuurtje.

****Gaffelwaterjuffer:** ptero licht en lang, schouderstreep +/- even breed als -naadstreep, zij 2 streepjes. **Man:** onderkant ogen groen of blauw, S2 stemvork tekening, achterlijf S3-5 ongeveer helft zwart en S6+7 geheel zwart, S8+9 blauw. **Vrouw:** onderkant ogen groen, achterlijf donker, S2-5 vrij licht→zwarte torpedo-achtige figuren, basis tussen segmenten licht.

****Maanwaterjuffer:** schouderstreep +/- even breed/smaller dan -naadstreep, zij 2 streepjes, onderkant ogen groen. **Man:** geen streepje tussen achterhoofdsvlekken→vrij klein, achterrandschild donker, S2 losse halvemaan tekening+2 losse zijstreepjes, die→soms ontbreken, achterlijf overwegend zwart, S8+9 blauw. **Vrouw:** streepje tussen achterhoofdsvlekken→vrij klein, halsschild grote uitstekende lob, S2 bokaal met afgeronde top, achterlijf donker, S2 vrij licht, basis S8 licht met daaronder zwart klokvormig figuur.

****Mercurwaterjuffer:** **Man:** S2 mercuriushelm tekening, S8 en bovenste deel S9 blauw.

****Speerwaterjuffer:** schouderstreep +/- even breed/smaller dan -naadstreep, zij 2 streepjes, onderkant ogen groen. **Man:** streepje tussen achterhoofdsvlekken→vrij groot, achterrandschild→halsschild smalle blauwe band, S2 speerpunt tekening+2 losse zijstreepjes→erg variabel en soms dezelfde tekening als Maan, zwarte tekening achterlijf S3 speerpunt, S3-5 minder dan helft, S7 zwart, S8+9 blauw, lichte delen zijn typisch lichtblauw. **Vrouw:** streepje tussen achterhoofdsvlekken→vrij groot, achterrandschild zwak gelobt, S2 bokaal met rechte top, achterlijf donker, zwarte tekening S2-4 smaller dan S6-9.

****Kanaaljuffer:** ptero lichtbruin, achterhoofdsvlekken streepvormig, schouderstreep→breed of even breed als -naadstreep, zij 2 streepjes→onderste geheel zwart. **Man:** helderblauwe ogen, S2 bokaal-vormige tekening, zwarte tekening achterlijf→S3-6 speervormig, S7+8 zwart, S9+10 blauw. **Vrouw:** (onderkant) ogen groen, achterlijf→donker, zijkant achterlijf driekleurig→kop, borststuk, S2→groen, S4-6 blauw, rest bruinig

****Grote roodoogjuffer:** ogen rood(bruin), geen achterhoofdsvlekken, donker zijstreepje S1+2, achterlijf donker. **Man:** schouderstreep→ontbreekt of (zeer) kort, S1 en S9+10 blauw, vleugels lang→tot S7 3/4-8, oudere dieren→blauwe berijping. **Vrouw:** geel, schouderstreep onderbroken→soms volledig, vleugels lang→tot S8/S 8½-9

****Kleine roodoogjuffer:** ogen rood(bruin), geen achterhoofdsvlekken, streepje zij meestal met punt, achterlijf donker. **Man:** schouderstreep→meestal volledig, S1 en S9+10 blauw plus zijkant S2+8, S10 zwart X-vormig figuur, vleugels→tot S7-7¼. **Vrouw:** blauw/groenig, schouderstreep volledig→zelden onderbroken, vleugels→tot S7-7½ /S7½-7 2/3, S9 en vooral S10 lichter dan bij Grote.

****Koraaljuffer:** poten oranje, ogen rood, schouderstreep ontbreekt of zeer smal. **Man:** achterlijf geheel bloedrood. **Vrouw:** 1:erythrogastrium→achterlijf rood met alleen→segmentranden zwart. 2:typica→achterlijf zwart, S1-3 en S9+10 rood. 3:intermedium→achterlijf rood met op S5-7 of S5-8 zwarte vlek. 4:melanogastrium→achterlijf zwart.

****Vuurjuffer:** poten zwart,ogen donkerrood+2 zwarte lijnen,schouderstreep geel,later rood **Man:** achterlijf rood→S7-9 zwarte tekening, achterrandschild smalle gele/rode band. **Vrouw:** zijkant achterrandschild geel/rood knopje. 1:typica→achterlijf rood, rugzijde→zwarte lengtestreep→aan segmentbasis verbreed, S6/7-9 zwart. 2:fulvipes→als typica→meer rood, geen verbreding segmentbasis.3:melanotum→achterlijf zwart, S2+3 iets rood.

****Blauwe breedscheenjuffer:** ptero roodbruin, brede kop met 2 lichte dwarsstrepen, lichte poten met verbrede schenen, dubbele schouder-naadstreep. **Man:** achterlijf→lichtblauw→variabele zwarte tekening, S7-9 zwarter. **Vrouw:** achterlijf lichtbeige tot groen.

****Blauwe glazenmaker:** zij geel(groen)+2 donkere strepen→volledige en halve, schouderstreep **groot+ovaal**, **S2 geelgroen**→brede, lange driehoek vlek, achterlijf→mozaiektekening→man groen+zijde blauw en vrouw groen. **Man:** **S8-10 blauw** 'lantaarntje'. **Vrouw:** ogen zonder blauw, **S8-10 groen** 'lantaarntje' of gereduceerd.

****Glassnijder:** zij geelgroen+2 donkere volledige strepen, **S1 geel rond vlekje**, achterlijf→mozaiektekening→man blauw en vrouw geel, ogen raken elkaar over een korte afstand.

Man: schouderstreep **groot+langwerpig**, **S3 niet ingesnoerd**, achtervleugel afgerond.

Vrouw: schouderstreep **kort**, ogen flets gekleurd.

****Groene glazenmaker:** zij vrijwel egaal groen, schouderstreep **groen**, **groot+ovaal**, achterlijf met mozaiektekening→man blauw en vrouw groen. **Man:** ogen lichtblauw, **S1+bovenzijde S2 groen met donkere tekening**→rest blauw.

Vrouw: ogen groen, **S1+2 groen met ingesnoerde donkere vlek**.

****Paardenbijter:** zij bruin+2 brede gele banden, schouderstreep **kort**, **S2 gele 'spijker'**, achterlijf met mozaiektekening→man blauw en vrouw geel/blauwig, **vage/geen vlekjes S10**, **S1 geen band**. **Man:** ogen bovenkant blauw, basis **S2 blauwe band**. **Vrouw:** ogen bruin, **S2→2 ovale, donker omrande gele/blauwe vlekjes**, aanhangsels breed lancetvormig.

****Zuidelijke glazenmaker:** zij blauwgroen-geelgroen+3 smalle donkere strepen, schouderstreep **kort**, achterlijf met mozaiektekening→man helderblauw+vrouw geel/blauwig.

Man: ogen hemelsblauw, **S2 soort helderblauwe 'spijker'**,

achterrandschild licht(blauwe) omgekeerde T-vlek, opvallend helderblauw.

Vrouw: ogen groenig, **S2 soort gele 'spijker'**, rand rugschild gele omgekeerde T-vlek.

****Bruine glazenmaker:** zij bruin+2 gele banden, schouderstreep **kort of ontbreekt**, rugschildvlekken blauw, achterlijf met vage gele mozaiektekening, **oranjebruine vleugels**.

Man: blauwe vlekken bovenkant ogen en **S2**, zijkant achterlijf blauwe vlekken.

Vrouw: ogen bruin, zijkant achterlijf gele of blauwige vlekken.

****Vroege glazenmaker:** zij oranjebruin+2 gele banden, schouderstreep **geen of vaag kort**, ogen groen, **S2 gele kielvormige vlek**, achterlijf oranjebruin+donkere lengtestreep **S3-9**, achtervleugel→oranje basisvlek, **membranula witgrijs** en reikt tot achtervleugelhoek.

Man: achterlijfaanhangsels **circa 3x S10** en in 't midden derde.

Vrouw: achterlijfaanhangsels **circa 1.5x S10**.

****Noordse glazenmaker:** zij donkerbruin+2 gele banden, die bovenaan blauwig kunnen zijn tussen de banden **smallere derde band**→is variabel, zwarte lijn **gezichtsnaad overal**→even breed, **costa donkerbruin**, achterlijf met mozaiektekening→man fletsblauw en vrouw fletsgeel, **achterste vlekken(blauw)**, bij vrouw geel→**S3+4 circa even hoog als**→middelste vlekken(geel), **vlekjes S10**, **S1 band**. **Man:** basis **S2 blauwe band**, schouderstreep meestal breed en hamervormig. **Vrouw:** basis **S2 band of vlekjes**, schouderstreep **smal en onderbroken**, aanhangsels breed lancetvormig.

****Venglazenmaker:** zij donkerbruin+2 gele banden, die bovenaan blauwig kunnen zijn, tussen de banden **klein geel vlekje**, zwarte lijn **gezichtsnaad bij oogrand versmald**, **costa geel tot geelbruin**, achterlijf met mozaiektekening→man helderblauw, vrouw heldergeel/helderblauw, **vlekjes S10**, **S1 band**. **Man:** basis **S2 blauwe band**, schouderstreep→smal en meestal niet hamervormig, **achterste vlekken(blauw)**→**S3+4 veel hoger dan**→middelste vlekken(geel). **Vrouw:** basis **S2 band of vlekjes**, schouderstreep **smal en**→**onderbroken, hoogte vlekken S3+4 minder dan bij man**, aanhangsels lopen uit in een punt

****Grote keizerlibel:** borststuk egaal groen, achtervleugel afgerond, voorhoofd donkere vlek, achterlijf blauw+donkere lengtestreep. **Man:** **S1 en bovenzijde S2 groen**→rest **S2 blauw**, achterrandschild 2 blauwe vlekjes, **ogen blauw**. **Vrouw:** **S1 en 2 groen of onderzijde**→**S2 blauw**, achterlijf groen/blauw, brede lengtestreep **loopt door op S2**, ogen groen.

****Zadellibel:** borststuk egaal bruin, achtervleugel afgerond, **ogen bruin**, **S1 bruin**, bovenzijde **S2 lichtbruine band**, achterlijf bruin+donkere lengtestreep. **Man:** **S2 blauw zadel**. **Vrouw:** **zadel S2 fletser blauw**, brede lengtestreep **loopt door op S2**.

****Zuidelijke keizerlibel:** borststuk egaal bruin, achtervleugel afgerond, **ogen groen**, **S1 bruin**, bovenzijde **S2 gele band**, achterlijf bruin+donkere lengtestreep.

Man: **S2 blauw zadel en bovenzijde S3 blauw**. **Vrouw:** **S2 groen zadel en bovenzijde**→**S3 groen**, maar minder duidelijk, brede lengtestreep **loopt door op S2**.

****Beekrombout:** borststuk geel-groenig, zij→bovenste zwarte streep kort, zwarte schouderstreep en -naadstreep breed→daartussen smalle gele streep, rugstreep wijkt van boven naar binnen, achterlijf zwart→gele lengtestreep→niet S8-10, poten zwart, ogen (blauw)groen→raken elkaar niet.

Man: zijkant S2→gele 'oortjes', S3 ingesnoerd, achterlijf knotsvormig.

Vrouw: achterlijf iets knotsvormig.

****Plasrombout:** borststuk geel-groenig, zij→bovenste zwarte streep compleet+golvend, zwarte schouderstreep en -naadstreep smal, rugstreep wijkt van boven uiteen, borststuk oogt zeer licht, achterlijf zwart→gele lengtestreep, poten zwart+gele streep, ogen lichtblauw→raken elkaar niet. **Man:** zijkant S2→gele 'oortjes', S3 iets ingesnoerd, achterlijf tamelijk recht. **Vrouw:** achterlijf recht.

****Rivierrombout:** borststuk geel-groenig, zij→bovenste zwarte streep kort en onderste→niet gevorkt, zwarte schouderstreep en -naadstreep breed, rug- en schouderstreep→raken elkaar en vormt geel 'eilandje', rugstreep wijkt van boven uiteen, achterlijf zwart→gele lengtestreep, poten zwart+gele streep. **Man:** ogen blauw→raken elkaar niet, zijkant S2→gele 'oortjes', S3 ingesnoerd, achterlijf knotsvormig.

Vrouw: ogen groenig→raken elkaar niet, achterlijf tamelijk recht.

****Gaffellibel:** borststuk en S1+2 grasgroen, zij→bovenste zwarte streep kort, zwarte schouderstreep en -naadstreep smal, rugstreep wijkt van boven naar binnen, achterlijf zwart→gele vlekken (S2 grasgroen), poten zwart+gele streep, ogen groen→raken elkaar niet. **Man:** zijkant S2→groene 'oortjes', S3 ingesnoerd, achterlijf knotsvormig.

Vrouw: achterlijf tamelijk recht.

****Kleine tanglibel:** borststuk geel, zij→bovenste zwarte streep compleet+2 uitstulpingen zwarte schouderstreep en -naadstreep breed, golvend en rommelig, rugstreep wijkt→van boven uiteen, achterlijf zwart→gele vlekken→niet S8+9, poten zwart+gele dij, ogen groen→raken elkaar niet. **Man:** zijkant S2→gele 'oortjes', S3 ingesnoerd, achterlijf iets knotsvormig, aanhangsels→grote tang. **Vrouw:** achterlijf recht.

****Gewone bronlibel:** zij zwart+2 gele banden, tussen de banden smallere derde band, schouderstreep geel, poten zwart, achterlijf zwart→elk segment 4 gepaarde gele vlekjes→(2 grote+2 streepjes), niet S9+10, ogen groen→raken elkaar op 1 punt, costa geel, achterhoofdsdriehoek geel. **Man:** zijkant S2→gele 'oortjes', S3 ingesnoerd, achterlijf (iets) knotsvormig. **Vrouw:** achterlijf recht, lang doornvormig eilegding.

****Gevlekte glanslibel:** borststuk egaal metaalgroen met gouden glans, zij 2 gele strepen, S2+3 grote gele zijvlekken, achterlijf glanzend groenzwart→zijkant gele vlekken, ogen bruin→later groen, voorhoofd→zijkant 2 gele vlekken.

Man: S3 (sterk) ingesnoerd, achterlijf normaal.

****Hoogveenglanslibel:** borststuk egaal metaalgroen met gouden glans, achterlijf glanzend→donker (groen)zwart, ogen bruin→later groen, voorhoofd→zijkant 2 gele vlekken.

Man: S2+3 gele zijvlekjes, S3 sterk ingesnoerd, bovenste aanhangsels tangvormig, achterlijf slank. **Vrouw:** S2 geel zijvlekje en S3 een groot geel zijvlekje.

****Metaalglanslibel:** borststuk egaal metaalgroen met gouden glans, S1-3 gele zijvlekjes, achterlijf glanzend metaalgroen, ogen bruin→later groen, voorhoofd→zijkant 2 gele vlekken en verbonden door een gele streep. **Man:** S3 (sterk) ingesnoerd, achterlijf→breedste punt S6-7. **Vrouw:** lang en scherp afstaand eilegding.

****Smaragdlibel:** borststuk egaal metaalgroen met gouden glans→donzig behaard, achterlijf glanzend donkergroen/bronskleurig, ogen bruin→later smaragdgroen, voorhoofd→zonder geel, basis vleugels oranje vlek. **Man:** S3 ingesnoerd, achterlijf knotsvormig, onderzijde achterlijf gele vlekken, onderste aanhangsels gevorkt. **Vrouw:** onderzijde S2→grote gele vlek, onderzijde achterlijf witte vlekken→vooral S3.

****Tweevlek:** borststuk oranjebruin met wat zwart op schouder en rug, S1+2 geel, achterlijf zwart→zijkant grote gele vlekken, S9+10 zwart, ogen grijsig blauwgroen, vleugels licht berookt, basis achtervleugel grote donkerbruine vlek.

Man: S3 niet ingesnoerd, achterlijf taps toelopend, achtervleugel afgerond.

Vrouw: achterlijf breed en gele vlekken zijkant zijn erg groot, lijkt van boven op een→rommelige→zwarte lengtestreep.

****Bruine korenbout:** borststuk oranjebruin-donkerbruin, **basis achtervleugel donkere vlek, basis voorvleugel donker streepje.** **Man:** jong→als vrouw, borststuk donkerbruin tot zwart, achterlijf **blauw berijpt→S8-10 zwart, ogen blauw/zwart gezicht,** vleugeltop (**donker vlekje**) aanhangsels dicht bijeen. **Vrouw:** achterlijf oranjebruin+zwarte wigvormige lengtestreep, ogen/gezicht bruin, **vleugeltop donkere vlek,** aanhangsels wijd uiteen, oud→beetje als man

****Platbuik:** borststuk oranjebruin tot bruin→**lichte schouderstreep,** achterlijf opvallend→breed en afgeplat, ogen en gezicht bruin, **basis achtervleugel grote donkere vlek, basis voorvleugel dikke donkere streep.** **Man:** jong→als vrouw, achterlijf **blauw berijpt→zijkant S3-7 gele vlekken,** aanhangsels dicht bijeen. **Vrouw:** achterlijf geelbruin→zijkant S3-7 gele vlekken, aanhangsels wijd uiteen, oud→beetje als man.

****Viervlek:** borststuk oranjebruin→zijkant geel+zwarte streep, achterlijf taps toelopend en oranjebruin→**vanaf S6 vrijwel zwart→zijkant S4-8 gele vlekken, vrouw S4-9 gele vlekken basis achtervleugel donkere vlek→**daarboven amberkleurige vlek→loopt tot knoop, **basis voorvleugel amberkleurige vlek→**loopt tot knoop, **knoopvlek zwart:** grootte variabel **vorm praenubila→**meer zwart op de knoop en donkere banden voorbij het ptero, ogen bruin→**wittig gezicht.** **Man:** aanhangsels wijken uiteen. **Vrouw:** aanhangsels recht.

****Gewone oeverlibel:** ptero zwart. **Man:** jong→als vrouw, ogen blauwgroen, **gezicht bruinig,** borststuk donkerbruin, achterlijf blauw berijpt, **S7/8-10 zwart, zijkant→soms (zwak) gele vlekken,** aanhangsels dicht bijeen. **Vrouw:** ogen bruingroen, **gezicht gelig,** borststuk+achterlijf geel, **achterlijf met 2 zwarte, golvende lengtestrepen,** aanhangsels wijd uiteen, oud→beetje als man.

****Beekoeverlibel:** ptero geelbruin en lang, **lichte schouderstreep,** ogen blauwgrijs. **Man:** jong→als vrouw, **gezicht bruin,** borststuk bruin, achterlijf blauw berijpt, **S10 zwart,** aanhangsels dicht bijeen. **Vrouw:** **gezicht geelbruin,** borststuk+achterlijf okergeel, **achterlijf met zwarte lengtestreep en korte dwarsstreepjes→soms gepaarde stippen,** aanhangsels wijd uiteen, oud→beetje als man.

****Zuidelijke oeverlibel:** ptero roodbruin, ogen blauwgrijs. **Man:** jong→als vrouw, **gezicht→wittig blauw,** borststuk+achterlijf **blauw berijpt, S10 soms zwart,** aanhangsels dicht bijeen **Vrouw:** **gezicht wittig geel, lichte schouderstreep,** borststuk+achterlijf okergeel en **met→dunne zwarte lengtestreep en stippenparen,** aanhangsels wijd uiteen, oud→beetje als man

****Gevlekte witsnuitlibel:** ptero zwart, ogen bruin, gezicht wit, basis achtervleugel→donkere vlek, fors postuur. **Man:** jong→als vrouw, **zijstreepje bovenkant S4,** achterlijf→zwart+rood/bruinige grote vlekken S2-8 /**S7 helder geel.** **Vrouw:** **brede gele dwarsband→S2-3 en smalle S3-4, S2-5 gele zijvlekjes, vlek S4+5 even breed als S6+7, vlek S2 breed** achterlijf zwart+gele vlekken→**1.5x zo lang als breed, S7 helder geel, inkeping vlekken.**

****Noordse witsnuitlibel:** costa geheel geel, ogen bruin, gezicht wit, basis achtervleugel→donkere vlek→driehoekig?, middelgroot postuur. **Man:** jong→als vrouw, **ptero rood tot roodbruin+vierkantig, geen zijvlekje bovenkant S4,** achterlijf zwart en rood/bruinige→vlekken S2-8. **Vrouw:** ptero zwart, **brede gele dwarsband S2-3 en smalle S3-4, S2-bovenkant S4 gele zijvlekjes,** achterlijf zwart+gele vlekken→**2x zo lang als breed.**

****Venwitsnuitlibel:** costa tot knoop zwart→na knoop geel, ogen bruin, gezicht wit, basis achtervleugel donkere vlek→rechthoekig?, slank postuur. **Man:** jong→als vrouw, **ptero bruin tot zwart (soms rood)+lang,** onderzijde S3 uitstulping, **zijvlekje bovenkant S4** achterlijf zwart en rood/bruinige kleine vlekken S2-8→S4+5 soms geheel gereduceerd. **Vrouw:** ptero zwart, **gele dwarsband S2-3 meestal en smalle S3-4→altijd onderbroken, S2-bovenkant S5 gele zijvlekjes,** achterlijf zwart+gele vlekken→**smal en langwerpig.**

****Oostelijke witsnuitlibel:** ptero zwart, gezicht wit, basis achtervleugel donkere vlek, aanhangsels wit. **Man:** jong→als vrouw, **ogen blauwgrijs,** achterlijf zwart→**S3-4 blauw berijpt.** **Vrouw:** ogen bruin, **smalle gele dwarsband S2-3 en S3-4,** achterlijf zwart+gele vlekken→**S2-6 smal of gereduceerd.**

****Sierlijke witsnuitlibel:** achterlijf knotsvormig, ogen bruin, gezicht wit, basis achtervleugel donkere vlek, aanhangsels wit. **Man:** jong→als vrouw, **ptero wit, S3 ingesnoerd,** achterlijf zwart→**S3-5 blauw berijpt.** **Vrouw:** ptero bruin, **gele dwarsband S2-3 en S3-4→onderbroken,** achterlijf zwart+gele vlekken→**S2-6, (S4-6 zijkant+onder blauwe berijping).**

****Bloedrode heidelibel:** zij→geel tot bruin (egale kleur) met zwarte naden, **poten zwart**, hangsnor, **basis vleugels oranje vlek**. **Man:** jong→als vrouw, ogen roodbruin, **gezicht rood**, **achterlijf bloedrood+knotsvormig**, zijkant zwarte streepjes, soms verbonden. **Vrouw:** ogen bruin/groen, achterlijf geel→**zijkant zwarte streepjes**→(vaak) **zwarte lijn**, **geen afstaand eilegding**, oud→beetje als man.

****Bruinrode heidelibel:** zij→citoengeel tot bruin (contrasterend) met zwarte naden, **poten zwart** met smalle gele streep, **geen hangsnor**.

Man: jong→als vrouw, ogen bruin, **achterlijf rood+recht**, zijkant zwarte streepjes.

Vrouw: ogen bruin/groen, achterlijf geel→zijkant zwarte streepjes, **zwak afstaand eilegding** vlekjes op S8+9 vaak enigszins verbonden met zijstreepjes, oud→beetje als man.

****Steenrode heidelibel:** zij→warmgeel tot bruin (roodachtige gloed) met zwarte naden, **poten zwart** met brede gele streep (vooral dij 1), hangsnor.

Man: jong→als vrouw, ogen bruin, **achterlijf steenrood+iets knotsvormig**, zijkant zwarte streepjes. **Vrouw:** ogen bruin/groen, achterlijf geel→zijkant zwarte streepjes, **scherpe hoek/sterk afstaand eilegding**, oud→beetje als man.

****Zuidelijke heidelibel:** zij→lichtgeel tot bruin met beperkte dunne naden, **oogt zeer licht** **poten vrijwel geel** (vooral dij 3) met smalle zwarte streep, ptero jonge dieren donkergrijs, **ptero rood en lang** (vrouw→**lichtgeel en lang**) met **dikke zwarte randaders**, **geen hangsnor**→zwarte streep loopt soms smal door naar beneden. **Man:** jong→als vrouw, ogen bruin, **costa rood**, **achterlijf rood**→**zijkant soms smalle zwarte streepjes**, **zelden zwart rugstreepje S8+9**, **hamulus**→**lang**, **smal en haaks afstaand**.

Vrouw: ogen bruin/groen, **costa geel**, achterlijf geel→zijkant zwarte streepjes, **vaak zwart rugstreepje S8+9**, oud→beetje als man.

****Zwervende heidelibel:** zij→geel tot bruin met zwarte naden en **geel/blauwe banden**, **poten zwart** met smalle gele streep (soms zwart), **ptero licht** met **dikke zwarte randaders**, **basis achtervleugel oranje vlek**, hangsnor.

Man: jong→als vrouw, **ogen donkerrood**→**onderkant blauw**, **costa rood**, **gezicht rood**+**zijkant lichte streep**, **achterlijf karmijnrood**→**zijkant zwarte streepjes**, **meestal alleen S8+9**. **Vrouw:** **ogen roodbruin**→**onderkant blauw**, **costa geel**, **achterlijf geelbruin**→**zijkant zwarte streepjes**, oud→beetje als man.

****Bandheidelibel:** zij→geel tot bruin met zwarte naden, brede bruine vleugelbanden, **poten zwart**. **Man:** jong→als vrouw, **ptero lichtrood (vers→wit)**, ogen roodbruin, **gezicht rood**, **achterlijf rood en iets knotsvormig**. **Vrouw:** **ptero wit (oud→lichtrood)**, ogen bruin/groen, achterlijf geel, oud→beetje als man.

****Geelvlekheidelibel:** zij→geel tot oranjebruin met zwarte naden, ogen bruin/groen, **poten zwart** met smalle gele streep, **ptero roodbruin**, **basis achtervleugel grote oranje**→**vlek**, **vaak tot knoop**, **in voorvleugel kleiner**, gele vlekken kunnen gereduceerd zijn, hangsnor. **Man:** jong→als vrouw, **achterlijf oranje** met **zwarte zijkant**.

Vrouw: achterlijf geel→**zijkant doorlopende zwarte streep**, oud→beetje als man.

****Kempense heidelibel:** zij→(licht)geel met zwarte naden, ogen bruin/groen, **poten zwart**, **ptero licht en lang** met zwarte randaders, **vleugels**→**lichte oranje kleuring**, **zijkant achterlijf zwarte druppelvormige vlekjes**, vaak verbonden met vlekjes S8+9, hangsnor. **Man:** jong→als vrouw, **achterlijf oranje**, **afgeplat** en **iets knotsvormig**, **oogt erg oranje**, zij- en onderkant geel. **Vrouw:** achterlijf geel/oranje, oud→beetje als man.

****Zwarte heidelibel:** zij→geel met een zwarte band+daarin 3 gele vlekjes, **poten zwart**, **ptero zwart**, bovenkant borststuk **zwarte driehoekige vlek**, hangsnor. **Man:** jong→als vrouw **ogen vrij zwart**, **gezicht zwart**+**zijkant lichte streep**, **achterlijf zwart en knotsvormig**→(soms gele vlekken). **Vrouw:** ogen bruin/groen, **basis vleugels oranje vlek**, achterlijf geel→**zijkant zwarte band**, **afstaand eilegding**, oud→beetje als man.

****Vuurlibel:** ptero geel en lang met zwarte randaders, **basis achtervleugel oranje vlek**, **achterlijf breed en afgeplat**. **Man:** jong→als vrouw, **ogen donkerrood**→**onderkant blauw**, **costa rood**, **poten rood**, **gezicht lakrood**, borststuk en achterlijf **lakrood**.

Vrouw: **ogen bruin**→**onderkant blauw**, **costa geel**, **poten geel**, **gezicht zandkleurig**, borststuk en achterlijf **zandkleurig**, **lichte schouderstreep**, **rugschild**→**lichte streep**, achterlijf donkere rugstreep S3-9, **afstaand eilegding**, oud→beetje als man.

****Vleugellengte Grote- en Kleine roodoogjuffer:**

Grote man: vers imago tot $S7 \frac{3}{4}$, imago tot S8

Grote vrouw: vers imago tot S8, imago tot $S8 \frac{1}{2}$ -9 (1foto tot $S7 \frac{1}{2}$)

Kleine man: vers imago en imago tot $S7-7 \frac{1}{4}$

Kleine vrouw: vers imago tot $S7-7 \frac{1}{2}$, imago tot $S7 \frac{1}{2}-7 \frac{2}{3}$

****Min/max vleugellengte:**

Grote man: tot $S7 \frac{3}{4}$ -8 = verschil $\frac{1}{4}$

Grote vrouw: tot S8-9 = verschil 1

Kleine man: tot $S7-7 \frac{1}{4}$ = verschil $\frac{1}{4}$

Kleine vrouw: tot $S7-7 \frac{2}{3}$ = verschil $\frac{2}{3}$

Grote man/vrouw: tot $S7 \frac{3}{4}$ -9 = verschil $1 \frac{1}{4}$

Kleine man/vrouw: tot $S7-7 \frac{2}{3}$ = verschil $\frac{2}{3}$

Gebruikte literatuur:

KNNV Veldgids libellen

Libellen van Europa → Klaas-Douwe B Dijkstra

Libellen van Noordwest-Europa → Jeugdbondsuitgeverij

www.libellennet.nl

Eigen onderzoek en interpretatie